

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	5
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	9
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára.....	12
Külpiaci információk.....	14

Készítette:

Keményné Horváth Zsuzsanna

E-mail: Horvath.Zsuzsanna@aki.gov.hu

Molnár Zsuzsa

E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajosmag piaci jelentés	18
---------------------------------------	-----------

A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt különböző határidőkre szóló kötési ára a Chicago-i Árutőzsdén	19-20
A növényi olajok heti átlagára a Milánói Árutőzsdén	21
A nyers növényi olajok árai	22
Az olajos növények és –darák európai árai	23

Készítette:

Kemény Gábor

E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Bioüzemanyag melléklet	25
-------------------------------------	-----------

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci-árinformációs Szolgálat

Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944

Telefon: (0036) 1 476 6092

Fax: (0036) 1 217 8111

Internet: www.aki.gov.hu

Készítette:

Keresztessyné Mohr Katalin

E-mail:

Keresztessyne.Mohr.Katalin@aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- A világon a búzatermelés nő, a kukoricatermelés csökken a 2008/2009. gazdasági évben.
- Az EU gabonatermelése 33 millió tonnával lehet nagyobb.
- Magyarországon 16 millió tonna körüli gabonatermést várnak idén szemben az előző évi 9 millió tonnával.
- A magyarországi gabona termelői ára ingadozva, de csökken.
- Az euro búza tőzsdei jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén csökkenő betakarításkori árakat jelez.

Világpiaci kitekintés¹

Az USDA legfrissebb, májusi becslése szerint a világ gabonatermelése rizzsel együtt 2,158 milliárd tonna lehet a 2008/2009. gazdasági évben. Ez 58 millió tonnás növekedés az előző évhez viszonyítva. A gabonafelhasználás 2,148 millió tonnára nő (+36,58 millió tonna). A világ búzatermelése 656 millió tonnára tehető a 2008/2009. gazdasági évben, ami 49,6 millió tonnával több a múltévi eredményekhez képest. A felhasználás 21,6 millió tonnával meghaladja az előző évi szintet, 642 millió tonna körül várható. A kukoricatermést 777,56 millió tonna körülire várják a világon a 2008/2009. gazdasági évben, 2,27 millió tonnával kevesebbre az előző gazdasági évhez képest. A felhasználás ezzel szemben 775,6 millió tonnáról 788,21 millió tonnára nő (2008/2009. gazdasági év).

Az USA búzatermelése 65,1 millió tonna körül alakulhat a 2008/2009. gazdasági évben, ami 9 millió tonnával több az előző évinél. A belföldi fogyasztás az előző évi 29,89 millió tonnáról 34,68 millió tonnára emelkedik, amelyből 26,13 millió tonna élelmezési, 6,26 millió tonna pedig takarmányozási és egyéb célra kerül felhasználásra. Az őszi búza 47%-a lehet kiváló minőségű 2008-ban, szemben az előző évi 58%-kal.

A kukorica 51%-át vetették el a május eleji jelentések szerint az USA-ban. A kedvezőtlen időjárás és az elhúzódó vetés miatt a kelés késik. Mindezek következtében csökken a várható termésmennyiség, és bizonyos területeken fel-

válthatja a kukoricát a szója, ha a késés továbbra is fennáll. A kisebb vetésterületnek köszönhetően az USA kukoricatermelése 332,08 millió tonnáról 307,98 millió tonnára csökkenhet a 2008/2009. gazdasági évben. A kukorica belföldi fogyasztása az előző évi 266,95 millió tonnás szintről 270,76 millió tonnára emelkedhet, melyből 134,62 millió tonna takarmány, 101 millió tonna bioetanol, 34,54 millió tonna egyéb célra (élelmiszer, vetőmag, egyéb) kerül felhasználásra.

Argentínában megkezdődött a búza vetése, azonban a jelenlegi felmérések szerint, a vetésterület 8%-os csökkenése várható a 2007/2008. gazdasági évhez képest. 2008. május 9-ig a kukoricaterület 67%-án végeztek a betakarítással.

Európai Unió

A Strategie Grains májusi előrejelzése szerint az EU gabonatermelése 289,1 millió tonna lehet a 2008/2009. gazdasági évben, 33,3 millió tonnával több, mint előző évben. A magasabb termés többek között Franciaország, Németország és az Egyesült Királyság megnövekedett vetésterületének köszönhető. Az EU-27-ben 16,6 millió tonnával 129,33 millió tonnára nőhet a búza termése idén. A belső felhasználás 8,6 millió tonnával lehet nagyobb az előző gazdasági évhez viszonyítva. A kukoricatermelés közel 10 millió tonnával növekedhet (57,56 millió tonna) a 2008/2009. gazdasági évben (2007/2008: 47,75 millió tonna). Ebből takarmány célra 48,7 millió tonna felhasználás várható, szemben az előző évi 47,8 millió tonnával. A terméshalakulás szempontjából döntő szerepe van a májusi, júniusi időjárásnak.

Az EU-27 fontosabb gabonatermesztőinek vetésterülete és termelése

		vetésterület (millió ha)			termelés (millió tonna)		
		2007	2008*	Változás %	2007	2008*	Változás %
Búza	Franciaország	4,82	5,04	4,6	30,99	36,88	19,0
	Németország	3,00	3,19	6,3	20,88	24,17	15,8
	Egyesült Királyság	1,82	2,06	13,2	13,14	16,45	25,2
	Lengyelország	2,13	2,19	2,8	8,32	8,47	1,8
	EU-27	21,87	22,69	3,7	111,57	128,47	15,1
Árpa	Németország	1,93	1,96	1,6	10,48	12,05	15,0
	Franciaország	1,70	1,76	3,5	9,49	11,45	20,7
	Spanyolország	3,22	3,39	5,3	11,37	8,72	-23,3
	Egyesült Királyság	0,90	0,99	10,0	5,08	5,82	14,6
	EU-27	13,72	14,47	5,5	57,59	61,54	6,9
Kukorica	Franciaország	1,55	1,56	0,6	15,15	14,34	-5,3
	Olaszország	1,05	1,08	2,9	8,85	9,77	10,4
	Magyarország	1,06	1,17	10,4	3,87	7,36	90,2
	Románia	2,05	2,35	14,6	3,53	8,01	126,9
	EU-27	7,88	8,52	8,1	47,11	57,33	21,7

Forrás: HGCA, Strategie Grains
* előrejelzés

¹ HGCA, Toepfer International

Magyarországon, a május 13-i jelentés szerint, a kukorica tervezett vetésterületének 97%-án fejeződött be a vetés. Az idei gabonatermés 16 millió tonna körül várható, szemben az előző évi 9 millió tonnával. Továbbra is kedvezőek a búza terméskilátásai, legalább 4-4,5 millió tonna termésre számítanak idén. A kukorica termése a 2007. aszályos év után (3,9 millió tonna) 2008-ban 7,4 millió tonna lehet, amennyiben kedvezően alakul az időjárás.

A világon a gabonatermelés és felhasználás bővülésére lehet számítani a 2008-2009. gazdasági évben. A nagyobb termelés újra növelheti az előző évi, rendkívül kicsi gabonakészleteket, amely az árak felfutását visszafoghatja a jövőben. A franciaországi, továbbá fekete-tengeri régió búzatermelésének emelkedése átrendezheti az exportpiacokat az európai és afrikai kontinensen. Az ukrán búza újra erős versenyt jelenthet, illetve Románia is fontos piaci szereplővé válhat a 2008/2009. gazdasági évben. Magyarországon az árak a várható kedvező terméskilátások hatására az elmúlt hetekben csökkentek, és a betakarítás után további áresésre számítanak.

Termelői árak

Az étkezési búza hazai termelői ára az elmúlt két hétben további 5%-kal csökkent. Ezzel szemben a kukorica magyar termelői ára enyhén növekedett a 20. héten. Az étkezési búza 20. heti ára 100%-kal magasabb 2007. 20. hetéhez viszonyítva (1-2. táblázat).

Az **étkezési búza termelői ára** a 12-13. héttől kezdődően kisebb ingadozásokkal, de csökken, amit nemcsak a hazai, de az uniós és világpiaci termésbővülés is erősít. Az árak 62-67 ezer Ft/t szinten mozognak (1-2. ábra). Az áringadozást az egyre csökkenő gabonakészletek mellett az is magyarázza, hogy a kedvező terméskilátások ellenére még mindig bizonytalan a betakarítható termés nagysága. Ugyanakkor az őtermés értékesítése, bár kicsi a forgalom, szintén befolyásolja az ármozgást, de a piaci szereplők már alapvetően az új termésre várnak. A **takarmánykukorica termelői ára** 2008. 19. hetéig folyamatosan csökkent, de a 20. héten mérsékelten nőtt. Ennek oka, hogy bár a kukorica vetése lassan befejeződött, a vetés sikeressége még

nem dőlt el, a következő néhány hét időjárásának függvénye.

Az étkezési búza ára országoként eltérően változik Közép-Kelet és Nyugat-Európában (3. táblázat). A legmagasabb továbbra is a lengyel ár, bár az elmúlt hetekben csökkenés figyelhető meg. A korábbi hetekhez hasonlóan a német búzaár a legalacsonyabb. A német és magyar búzaár között már több mint 10 ezer Ft a különbség. A bulgár és litván ár magas szinten, 63-64 ezer Ft-on stagnált az elmúlt hetekben.

Magyarországon a csökkenő készletek áremelő, valamint a kedvező terméskilátások árat mérseklő hatása érezhető az elmúlt hetek gabonaárain. Ez a kettős hatás várhatóan a búza betakarításáig megmarad.

Takarmányárak

A német és magyar alapanyagárak, valamint a sertés és brojler tápárak hasonló tendenciát követnek (3-4. ábra). A takarmánybúza és takarmánykukorica német és magyar ára a 2008. első negyedévi emelkedést követően áprilisban csökkent. A takarmánykukorica hazai ára 4-5 ezer Ft-tal a német ár alatt volt 2008. elejétől. A tápárak mind Németországban, mind Magyarországon 2007. júliusától erőteljesen emelkedtek. A növekedés 2008. elejétől mérséklődött, illetve az elmúlt két hónapban megállt. 2008. március-áprilisban a német és a magyar árak egy szinten mozogtak. Áprilisban a sertéstápok 72 ezer Ft-on, a brojlertápok 88-90 ezer Ft-on zártak. Az alapanyagárak mérsékelt csökkenése a takarmányárakban még nem jelentkezett.

Kikötői árak

A nemzetközi kikötői árak a 2008. 05. 09. - 2008. 05. 16. közötti időszakban országoként eltérően alakultak (11. táblázat). A búzaár több helyen stagnált, az amerikai **kemény-** (US No. 2 HRW) és **lágybúza** (US No. 2 SRW) ára azonban 10-15 dollárral csökkent. A kanadai durumbúza ára (CWAD 2) a 2008. 05. 02. - 2008. 05. 09. között több mint 40 dollárt esett (Lásd Gabona és ipari növények bulletin 9. szám), majd 45 dollárral emelkedett. Az amerikai és az argentin **kukorica** kikötői ára 15 dollárral csökkent. A csökkenés oka, hogy az Ar-

gentinában betakarított kukorica folyamatosan növeli a világpiacon kínálatot.

Az **étkezési búza európai kikötői árai** 200-225 euro/t között alakult a 20. héten, 50-70 euroval magasabban, mint 2007. 20. hetében. A **takarmánykukorica kikötői ára** 190-200 euro/t volt a 20. héten, 30 euroval magasabb, mint 2007. azonos időszakában (9. táblázat).

Tőzsdei árak

A Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában az euro búza augusztusi és szeptemberi határidőkre szóló jegyzése kismértékű emelkedés után csökkenésnek indult (5. ábra). A takarmánykukorica tőzsdei jegyzése 45-48 ezer Ft között ingadozott az utóbbi hetekben (6. ábra). (Lásd Gabona és ipari növények bulletin 9. szám)

Az euro búza májusi határidőre szóló tőzsdei jegyzése és a 2008. 15 - 18. heti termelői ár között 2-5 ezer Ft volt a különbség a termelői ár javára (9. ábra). A 19. héttől az augusztusi ha-

táridő a legközelebbi lejárat az euro búzánál a Budapesti Értéktőzsdén. Az euro búza augusztusi határidőre szóló jegyzése, a jelenlegi kilátások alapján, 20 ezer Ft-tal alacsonyabb a termelői árnál. Ez már a betakarításkori árat jelzi. A jelentős különbség oka, a kedvező magyarországi és európai termés kilátások.

A Chicago-i Tőzsdén a búza és kukorica jegyzése közötti különbség a március közepi 40 ezer Ft/t-ról 7-8 ezer Ft/t-ra mérséklődött. A változást a búza tőzsdei jegyzésének folyamatos csökkenése valamint a kukorica tőzsdei jegyzésének mérsékelt növekedése eredményezte (8. ábra). A decemberi határidőre szóló jegyzésnél hasonló tendencia figyelhető meg (HGCA). A búza tőzsdei jegyzése a márciusi csúcs után folyamatosan csökkent, míg a kukoricáé nőtt. Búza esetében a 2008. évi várható kínálatnövekedés okozza a csökkenést, míg a kukorica tőzsdei jegyzését az alacsonyabb kukoricatermelés illetve a kedvezőtlen vetési körülmények befolyásolják az USA-ban.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 20. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 19. hét	2008. 20. hét	2008. 20. hét/ 2008. 19. hét (%)
Étkezési búza	tonna		753,89	-	1 648,67	958,74	58,15
	Ft/t		64 608,39	-	66 568,62	63 703,26	95,70
Takarmánybúza	tonna		-	-			
	Ft/t		-	-			
Takarmánykukorica	tonna		318,6	-	1 028,27	1 389,27	135,11
	Ft/t		48377,18	-	46 178,94	48 188,43	104,35
Takarmányárpa	tonna		-	-			
	Ft/t		-	-			

*Szarmazási hely, ahol a gabonát megtermelték

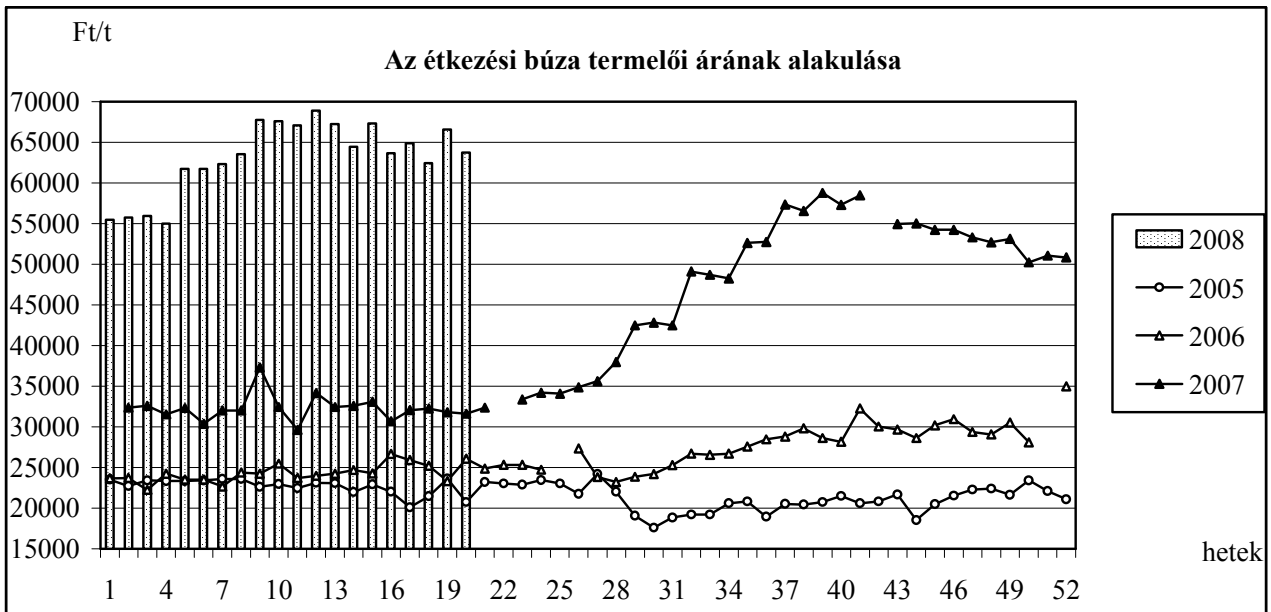
Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 20. HÉTEN

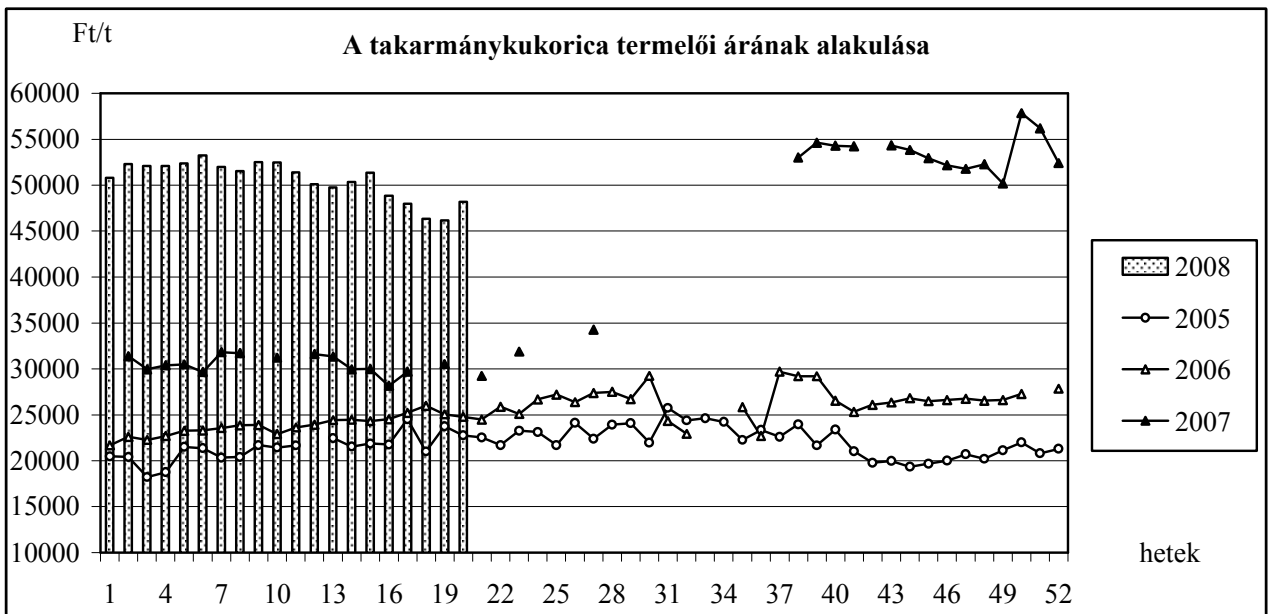
Megnevezés		Országos				
		2007. 20. hét	2008. 19. hét	2008. 20. hét	2008.20. hét/ 2007. 20. hét (%)	2008. 20. hét/ 2008. 19. hét (%)
Étkezési búza	tonna	6 046,47	1 648,67	958,74	15,86	58,15
	Ft/t	31 771,09	66 568,62	63 703,26	200,51	95,70
Takarmánybúza	tonna	-			-	
	Ft/t	-			-	
Takarmánykukorica	tonna	-	1 028,27	1 389,27	-	135,11
	Ft/t	-	46 178,94	48 188,43	-	104,35
Takarmányárpa	tonna	-			-	
	Ft/t	-			-	

1. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
	Ft/tonna				
2	53 110	65 690	60 200	55 736	55 730
3	52 300	65 150	60 490	56 620	55 912
4	59 560	67 310	61 930	56 720	54 971
5	58 630	-	61 810	58 320	61 700
6	53 560	65 240	62 160	59 060	61 720
7	56 580	69 120	65 830	60 360	62 330
8	59 380	-	65 810	60 370	63 530
9	57 120	-	66 900	61 870	67 760
10	56 760	69 490	67 340	62 730	67 558
11	-	69 880	67 620	63 640	67 100
12	57 680	-	66 740	62 760	68 880
13	56 460	67 340	65 420	59 260	67 230
14	54 110	65 010	61 970	59 680	64 440
15	-	-	-	-	67 312
16	-	62 250	58 080	61 350	63 624
17	54 220	-	55 380	59 830	64 861
18	55 860	-	52 370	61 670	62 420
19	59 810	-	51 210	59 600	66 568
20	-	-	-	60 830	63 703

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
	Ft/tonna				
2	-	59 970	58 640	63 980	57 030
3	48 110	61 870	60 850	63 490	59 150
4	-	-	60 700	64 300	-
5	51 000	63 500	59 010	65 120	60 550
6	52 690	64 360	62 930	64 750	60 290
7	-	65 680	54 900	66 790	63 810
8	59 140	66 070	62 720	66 080	65 390
9	62 450	66 910	65 930	67 290	67 150
10	63 960	68 620	-	67 480	70 050
11	-	69 730	60 330	67 890	72 180
12	65 470	68 550	-	65 790	68 820
13	67 680	68 590	65 820	66 020	67 300
14	-	69 650	66 410	66 390	68 450
15	-	-	-	-	-
16	-	69 790	63 440	64 530	63 860
17	-	69 520	63 700	63 730	62 990
18	-	68 250	-	64 390	63 950
19	-	66 460	59 740	63 050	63 670
20	-	-	-	-	-

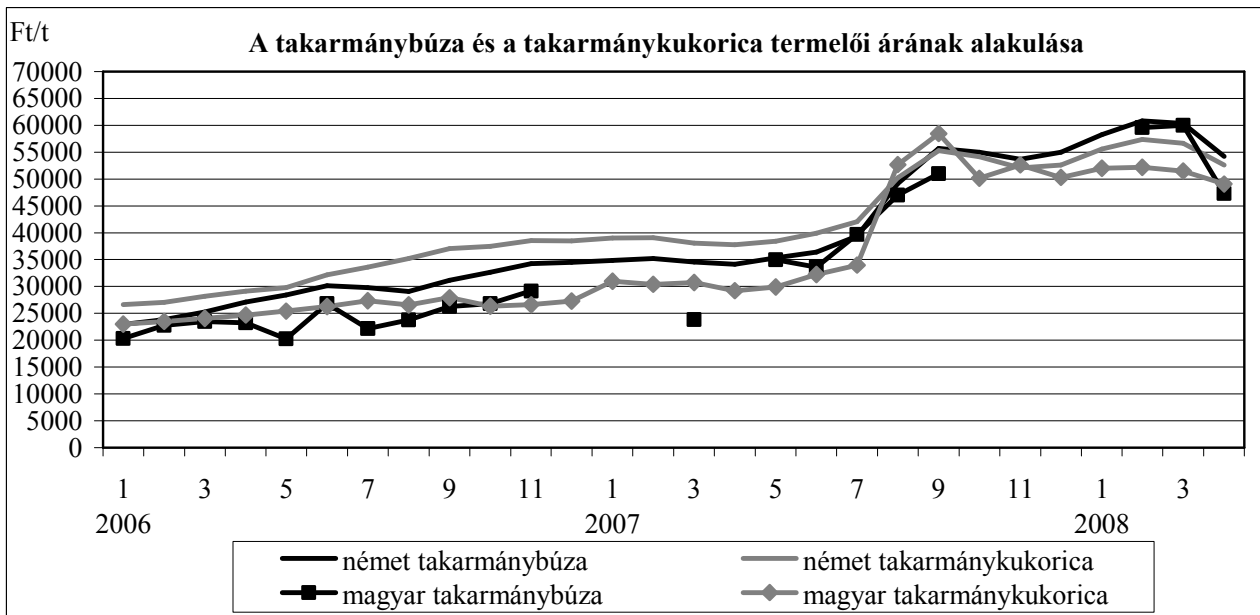
Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektoliter súly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csirázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

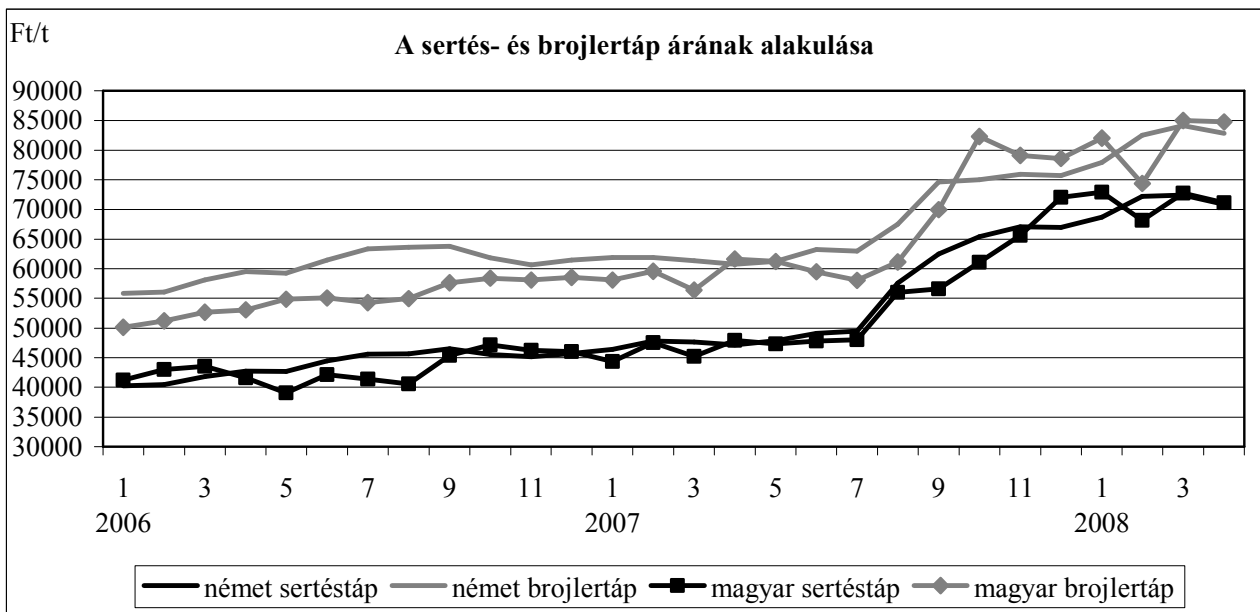
- Bulgária -hektoliter súly min. 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom max. 4%
- Csehország -hektoliter súly min 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom 6%, csirázott szemszázalék 2,5%
- Észtország -hektoliter súly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csirázott szemszázalék 3%
- Lengyelország -hektoliter súly min. 76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország -hektoliter súly 76 kg, csirázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia -hektoliter súly min. 76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia -hektoliter súly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Ukrajna - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország -nedvességtartalom max. 15%

3. ábra

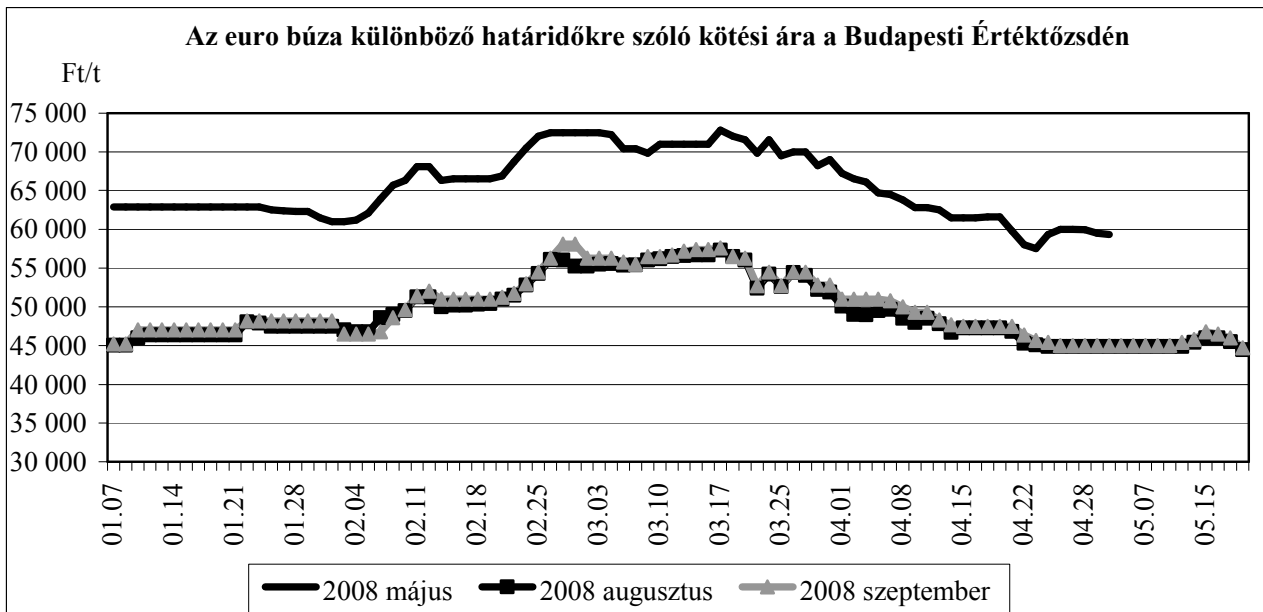
Forrás: PÁIR, AGRIMIS

4. ábra

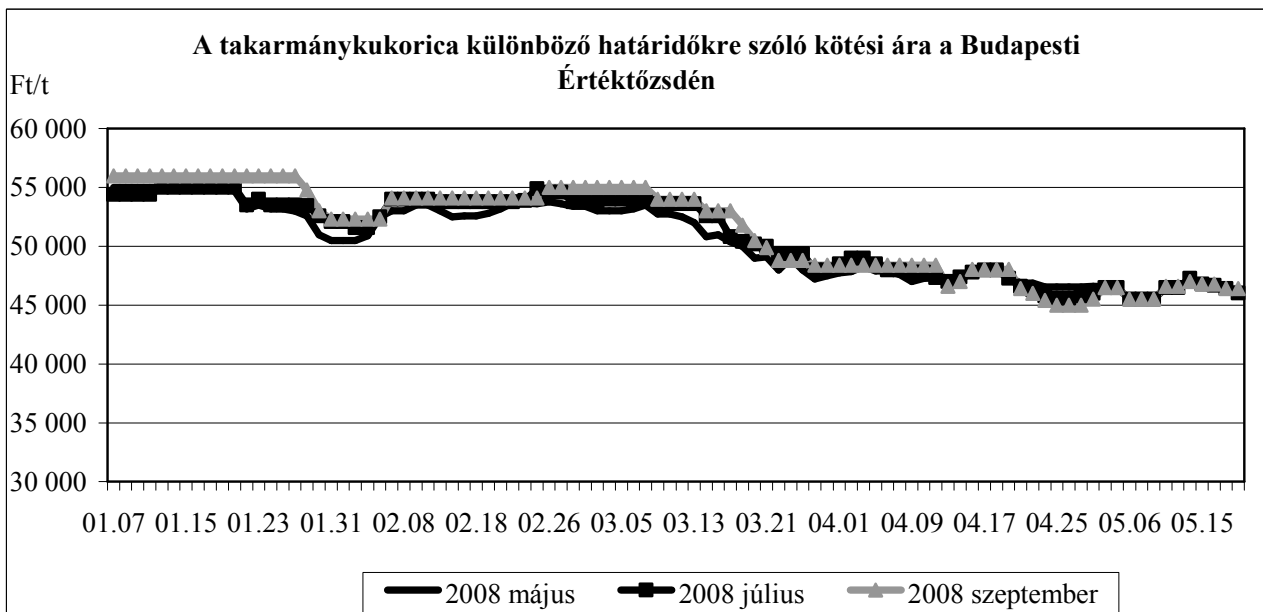
Forrás: PÁIR, AGRIMIS

5. ábra

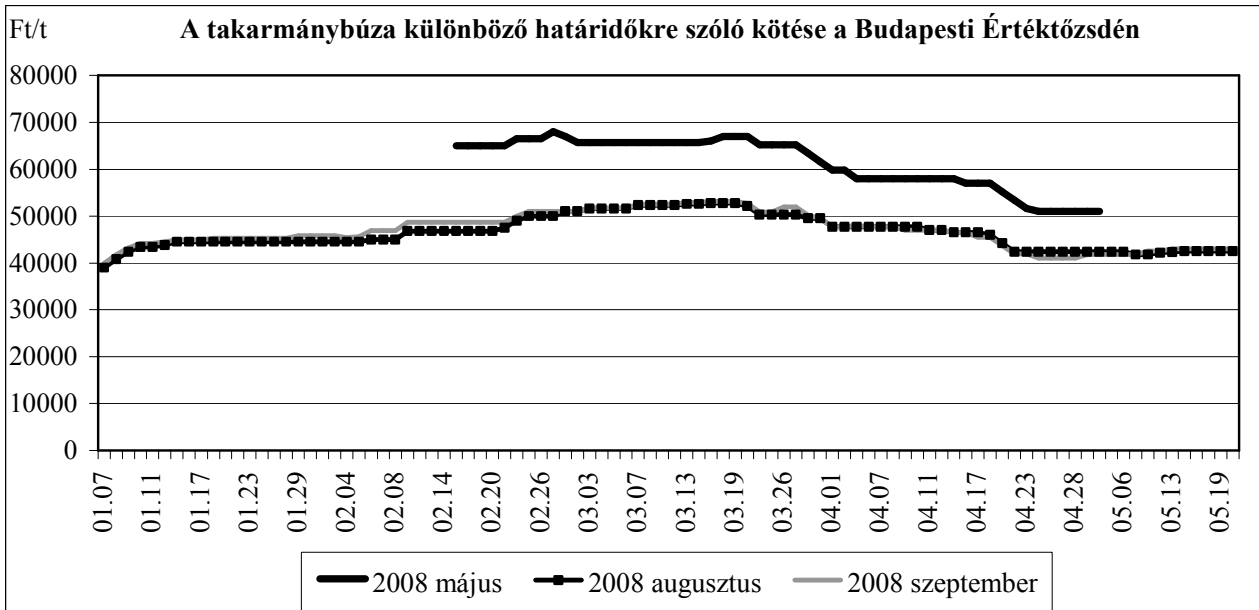
Forrás: BÉT

6. ábra

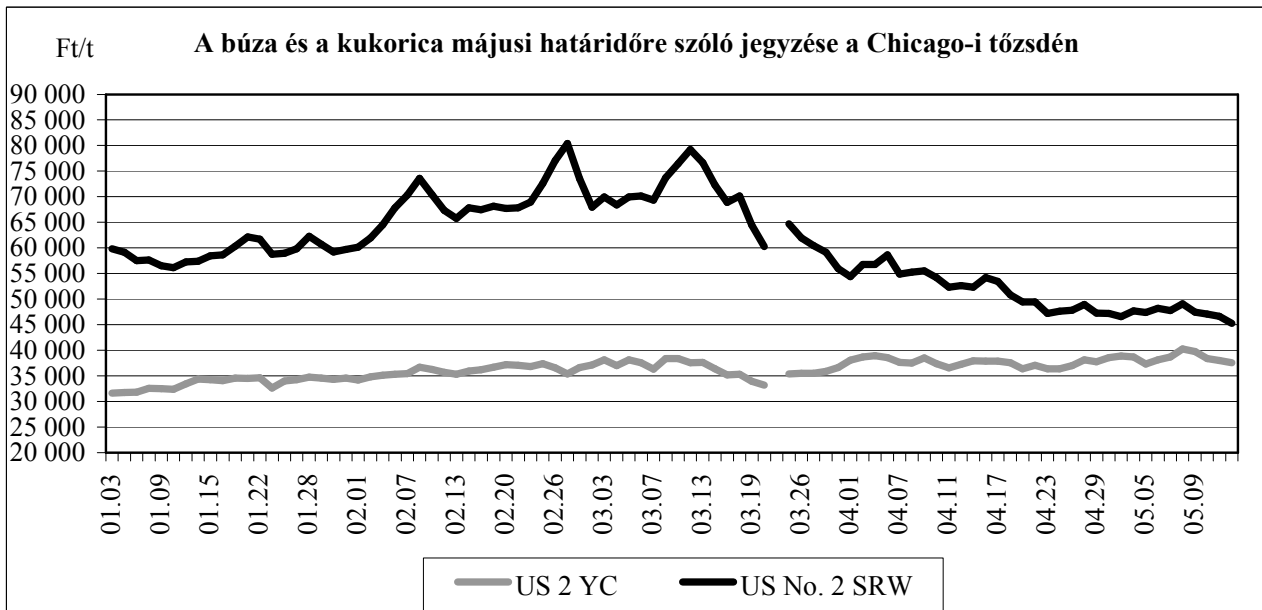
Forrás: BÉT

7. ábra

Forrás: BÉT

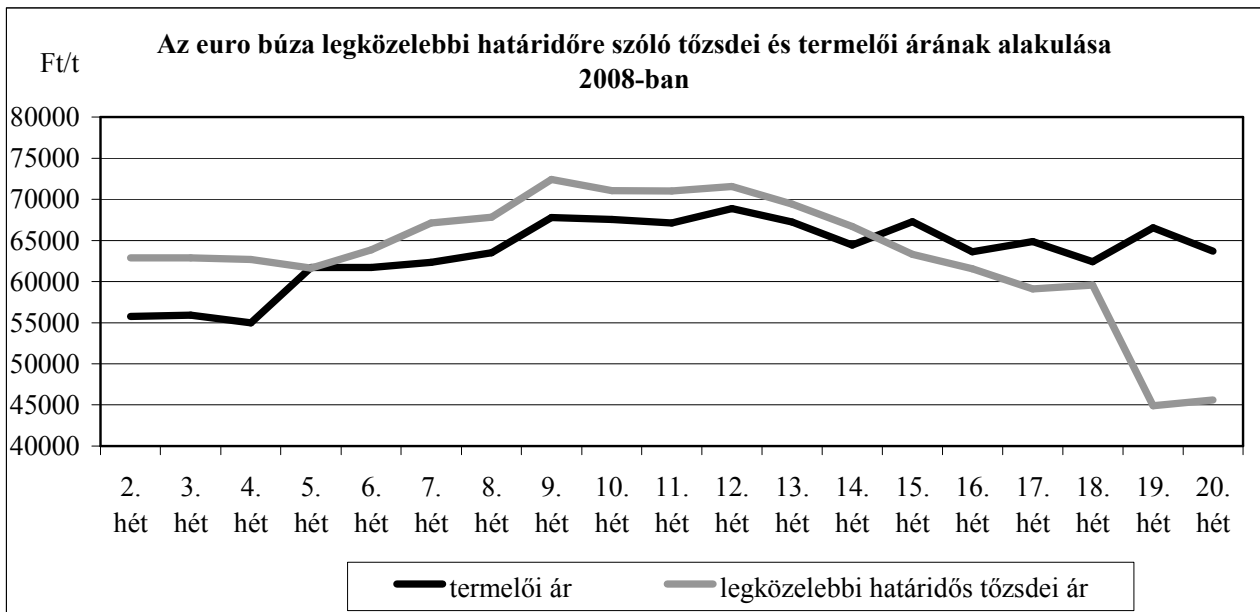
8. ábra

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn

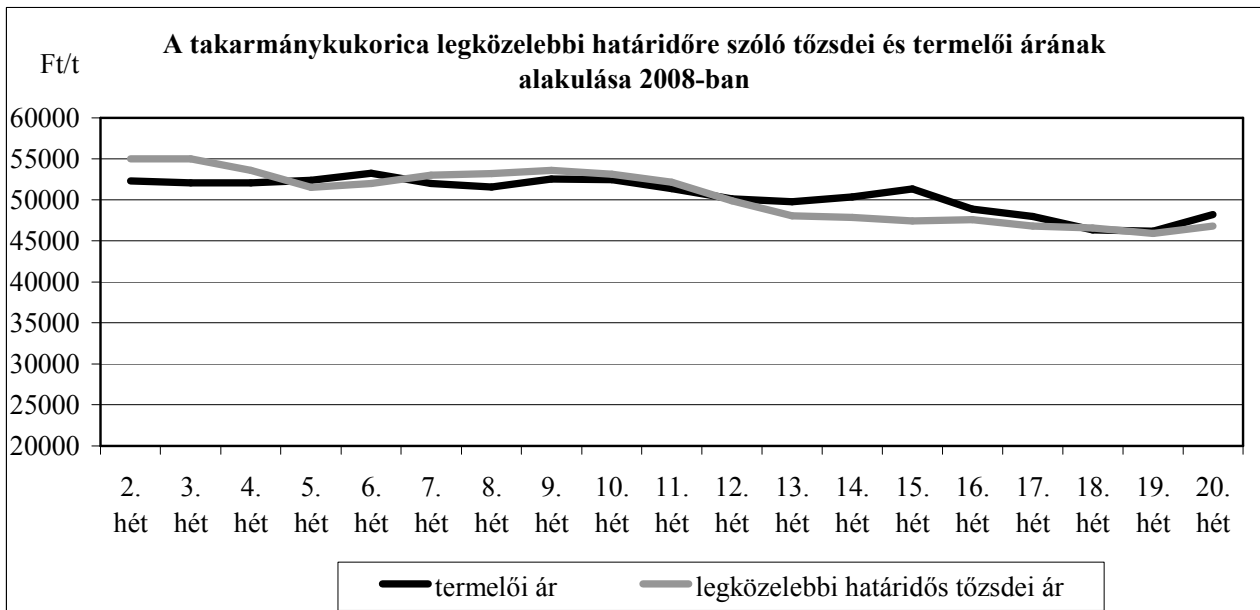
US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

Forrás:CBOT-Chicago Board of Trade

Forrás: PÁIR, BÉT

Megjegyzés: legközelebbi határidő 2008. 2-18. hétében május, 2008. 19-20. hétében augusztus

Forrás: PÁIR, BÉT

Megjegyzés: legközelebbi határidő 2008. 2-18. hétében május, 2008. 19-20. hétében július

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 20. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 20. hét	2008. 19. hét	2008. 20. hét	2008.20. hét/ 2007. 20. hét (%)	2008. 20. hét/ 2008. 19. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1418,86	1167,02	1547,30	109,05	132,59
	Ft/kg	53,47	82,02	81,85	153,10	99,80
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	2041,01	1192,93	1780,31	87,23	149,24
	Ft/kg	56,26	85,36	84,86	150,83	99,42
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1307,80	731,11	1229,34	94,00	168,15
	Ft/kg	61,80	92,14	93,85	151,85	101,86
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	91,74	80,95	74,65	81,37	92,22
	Ft/kg	61,38	88,69	89,75	146,22	101,20
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	60,85	52,25	59,60	97,95	114,07
	Ft/kg	64,49	92,08	89,39	138,63	97,09
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	118,92	70,00	132,45	111,38	189,21
	Ft/kg	70,95	98,93	102,29	144,17	103,40
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	852,89	597,92	737,37	86,46	123,32
	Ft/kg	52,63	80,11	80,22	152,42	100,14
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	1313,73	999,20	1330,10	101,25	133,12
	Ft/kg	54,45	82,69	82,75	151,98	100,07
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	256,48	271,20	262,63	102,40	96,84
	Ft/kg	58,43	88,64	86,23	147,58	97,28
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	57,85	86,30	75,50	130,51	87,49
	Ft/kg	60,22	88,86	90,10	149,60	101,39
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	90,43	47,97	68,77	76,05	143,37
	Ft/kg	69,87	98,35	105,64	151,19	107,41

Forrás: PÁIR

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007 május	2008 április	2008 május*
Finomliszt BI 55 1 kg	101	125	155
Fehér kenyér 1 kg	187	233	242
Félbarna kenyér 1 kg	160	205	222
Étkezési búzadara AD /kg	127	147	177

*2008. május 21-ig

Forrás: PÁIR

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2008. május 16.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago *(őszi, lágy búza)		Kansas ** (őszi, kemény búza)		Minneapolis *** (tavaszi, kemény búza)		LIFFE****	
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna
2008. augusztus	191,25	2008. július	284,92	2008. május	297,96	2008. július	368,87	2008. május	151,50
2008. november	189,00	2008. szeptember	290,25	2008. július	302,83	2008. szeptember	317,43	2008. július	153,00
2009. január	190,25	2008. december	297,50	2008. szeptember	307,15	2008. december	319,64	2008. november	138,00
2009. március	190,00	2009. március	303,66	2008. december	312,66	2009. március	323,31	2009. január	140,50
2009. május	192,25	2009. május	306,96	2009. március	318,17	2009. május	325,15	2009. március	142,75
2009. augusztus	177,25	2009. július	305,86	2009. május	320,37	2009. július	319,64	2009. május	145,50
		2009. július	49 063	2009. május	51 391	2009. július	51 273	2009. május	45 493

*SR W-Soft Red Winter

**HR W-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** ékezési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago	
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna
2008. június	195,50	2008. július	232,68
2008. augusztus	196,00	2008. szeptember	237,60
2008. november	194,50	2008. december	242,81
2009. január	195,50	2009. március	247,74
2009. március	201,75	2009. május	250,89
2009. június	198,75	2009. július	253,74
		2009. július	40 702

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs	
Szállítási határidő	EUR/ tonna
2008. augusztus	435,75
2008. november	442,00
2009. február	446,25
2009. május	449,75
2009. augusztus	418,00
2009. november	420,75
	108 345
	109 899
	110 956
	111 826
	103 932
	104 615

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007.20. hét		2008. 20. hét		
Franciaország					
Rouen	151	37 760	211	52 682	május
La Pallice	-	-	-	-	-
* Creil	141	35 253	200	49 930	május
Németország					
Hamburg	155	38 863	224	56 045	május
Würzburg	151	37 735	208	51 917	május
Köln	160	40 117	215	53 793	május
Drezda	-	-	225	56 295	május
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	220	55 044	május
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	200	50 040	május
Ausztria					
Bécs	-	-	-	-	-
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	149	37 258	-	-	május
Bordeaux/Bayonne	160	40 017	189	47 178	május
La Pallice	160	40 017	189	47 303	május
Németország					
Hamburg	-	-	-	-	-
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	198	49 540	május

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008.20. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	-	-	-
Franciaország			
Rouen	182	45 551	május
La Pallice	-	-	-
* Creil	172	43 049	május
Németország			
Hamburg	190	47 538	május
Hannover	-	-	-
München	200	50 040	május
Drezda	188	46 913	május
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	192	48 038	május
Spanyolország			
Barcelona	185	46 287	május
Ausztria			
Bécs	218	54 419	május
Finnország			
Raisio	164	40 970	május
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	197	49 179	május
Németország			
Hamburg	214	53 543	május
Hollandia			
*Rotterdam	223	55 795	május
Belgium			
Brüsszel	211	52 792	május

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.05.09.		2008.05.16.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	487,27	79 517,59	484,86	77 776,39	június	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	414,00	67 560,66	414,00	66 409,74	május	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%						*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	347,00	56 626,93	336,40	53 961,92	július	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	404,00	65 928,76	404,00	64 805,64	május	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	340,00	55 484,60	341,00	54 699,81	május	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	280,90	45 840,07	266,50	42 749,27	július	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágy búza						*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	680,60	111 067,11	681,60	109 335,46	május	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	635,80	103 756,20	681,60	109 335,46	május	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	258,40	42 168,30	243,30	39 027,75	július	*FOB US Gulf
Argentína	224,10	36 570,88	209,10	33 541,73	június	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU , Franciaó., takarmány	276,70	45 154,67	280,40	44 978,96	május	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány						*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW						*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világgiazi árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágybúza

(8) Ukrajna lágy búza- 12%-os fehérjetartalom-lágybúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU , Franciaó., takarmányárpa-a világgiazi árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJOSMAG PIACI JELENTÉS

- **Magas szinten maradnak az olajos magvak árai, a kínálati oldalon fellépő ellátási zavarok növelik az áringadozást.**
- **Németországban csökkent a növényolaj-import a csökkenő biodízel - fogyasztás következtében, ennek ellenére várhatóan nem csökkennek a repceárak az erős globális olajnövénykereslet miatt.**
- **A hazai feldolgozó olajár elérte a napraforgómag áremelkedésének szintjét, már nem nőhet sokáig az olaj fogyasztói ára sem.**

Világpiaci helyzet

Az elmúlt hónapban gyakorlatilag nem változtak az árak az olajos magvak piacán, csupán egy kisebb áresés, majd egy újabb esésbe átmenő emelkedés következett be a piacon. Az utóbbi forintbeli árcsökkenés a dollár forinttal szembeni gyengülésének volt köszönhető. Az ármozgások mind a **szójabab**, mind termékei piacán megfigyelhetőek voltak (1-3. ábra), az okok között pedig az egymással ellentétes hatású, elsősorban a kínálati oldalt érintő hírek voltak a legfontosabbak.

Áremelő hatású volt, hogy a magas exportvámok miatt sztrájkba kezdő argentin farmerek miatt akadozni kezdett az argentin olajos magvak sajtolása és exportja. Később a farmerek egy csoportja megegyezett a kormányzattal a sztrájk megszüntetésében, míg más csoportok folytatták a sztrájkot, továbbra is bizonytalanságban tartva a piacokat. Az USA-beli szója vetését a nedves és hideg időjárás késleltette, de a vártnál nagyobb vetésterület és a várhatóan jó termés inkább lefelé mozdította az árakat. Összességében elmondható, hogy még a kedvező időjárás esetén is csupán minimálisan, 3%-os mértékben nőhet az USA szójakínálata, mivel a tavalyi gyenge termés és a nagy kereslet hatására minimális szintre csökkentek a készletek.

Európai kitekintés

A **repce** esetében is megfigyelhető volt az árak esése, majd emelkedése, itt azonban a

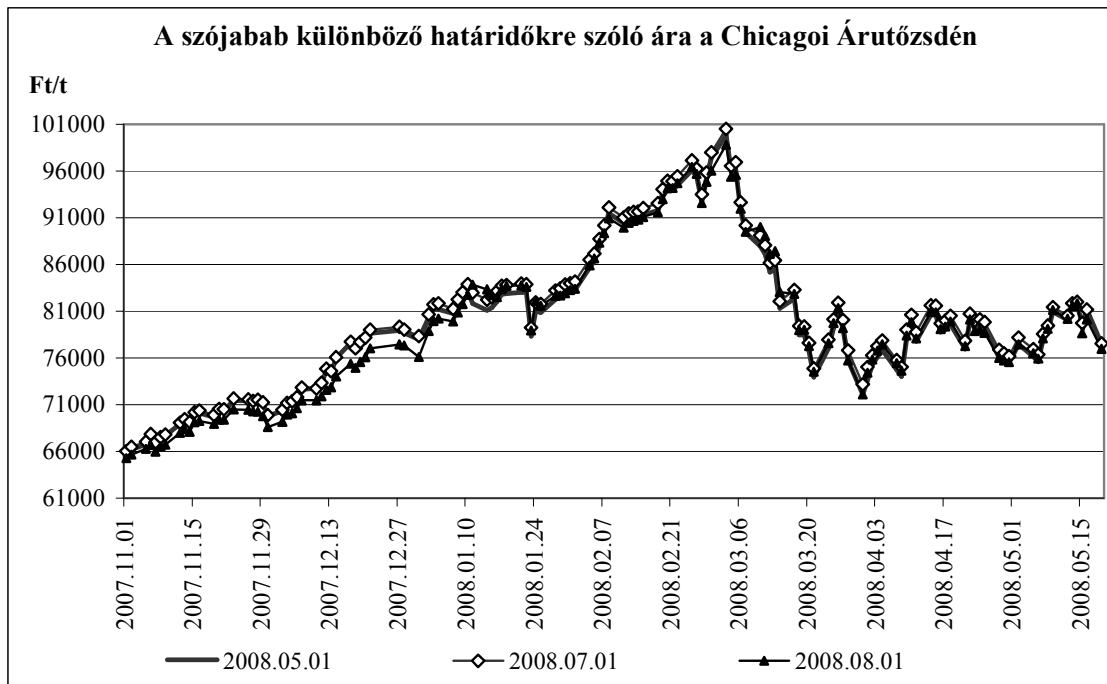
világpiaci trend követésén kívül más magyarázata is volt az árak hullámzásának (4. ábra). Nem segítette az árak emelkedését az, hogy Németországban, az Európai Unió legnagyobb biodízel-piacán jelentősen esett a biodízel fogyasztása, ennek következtében a növényolaj-behozatal is. Ugyanez mondható el a 2008-ban várható termésről: az uniós államokban nem fog nőni a repce-mag-termelés, azonban világszinten feltehetően 3 millió tonnával emelkedik a repce termésmennyisége. Mivel az olajos magvak globális kereslete továbbra is erős marad, a repce ára várhatóan inkább csak relatív értelemben értékelődik le a szójához és a napraforgóhoz képest. E két utóbbi növénytermelése ugyan jobban fog nőni, mint a repcéé, de a repcénél jóval szűkebb készletek miatt kisebb lesz a kínálat növekedése a magasabb kereslettel szemben.

A **napraforgó**- és napraforgóolaj ára továbbra is kevésbé érintett az árak hullámzásában, ami a szűkös készleteknek köszönhető (5. ábra).

Hazai körkép

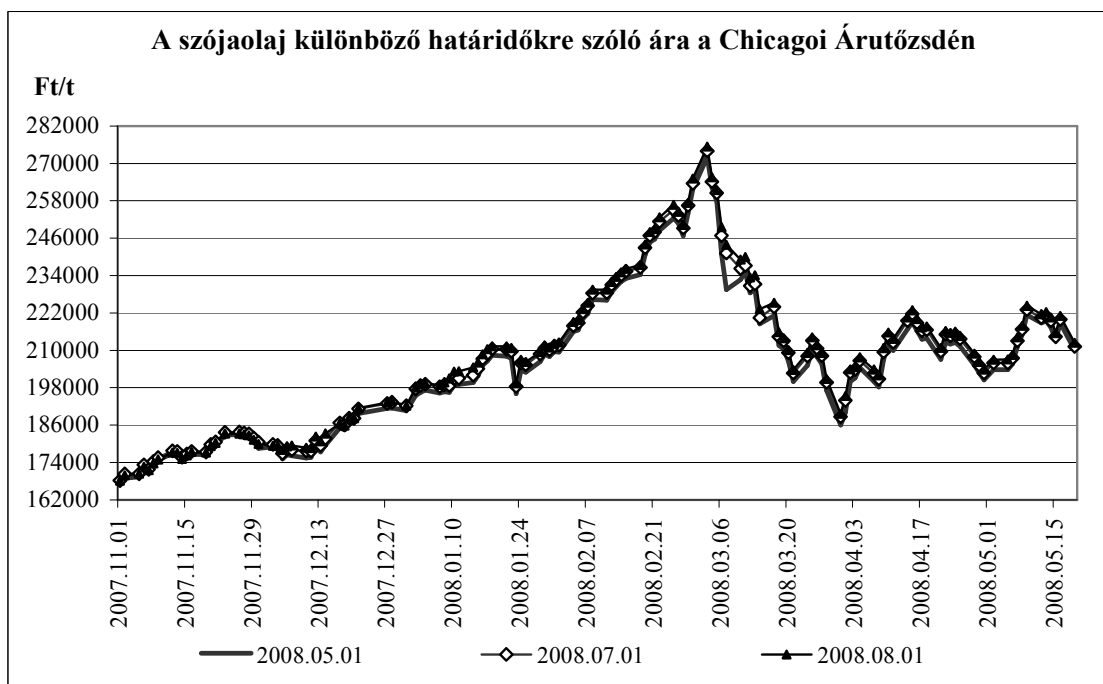
A hazai tőzsdén is jellemzően stagnált az olajos magvak ára (6. ábra). Csupán kisebb ármozgások voltak megfigyelhetőek. A prompt piacon is csökkentek az alapanyagárak a március eleji árcsúcs után, tovább emelkedtek viszont az olajárak (1. táblázat). Ezzel a **napraforgóolaj** fogyasztói ára gyakorlatilag elérte az 500 forintot literenként (7. ábra). Mivel az utóbbi hónapban az alapanyag ára már csökkent, a korábbi hónapokra jellemző nyersanyag-árelőny a napraforgómag és a napraforgóolaj között eltűnt (8. ábra), továbbra is megvan azonban az olaj feldolgozó és fogyasztói ára között. A feldolgozó árak várhatóan már nem nőnek tovább, és az olaj fogyasztói ára esetében sem várható további emelkedés, inkább csak a feldolgozó ártól való elmaradás csökkenésére lehet számítani.

1. ábra

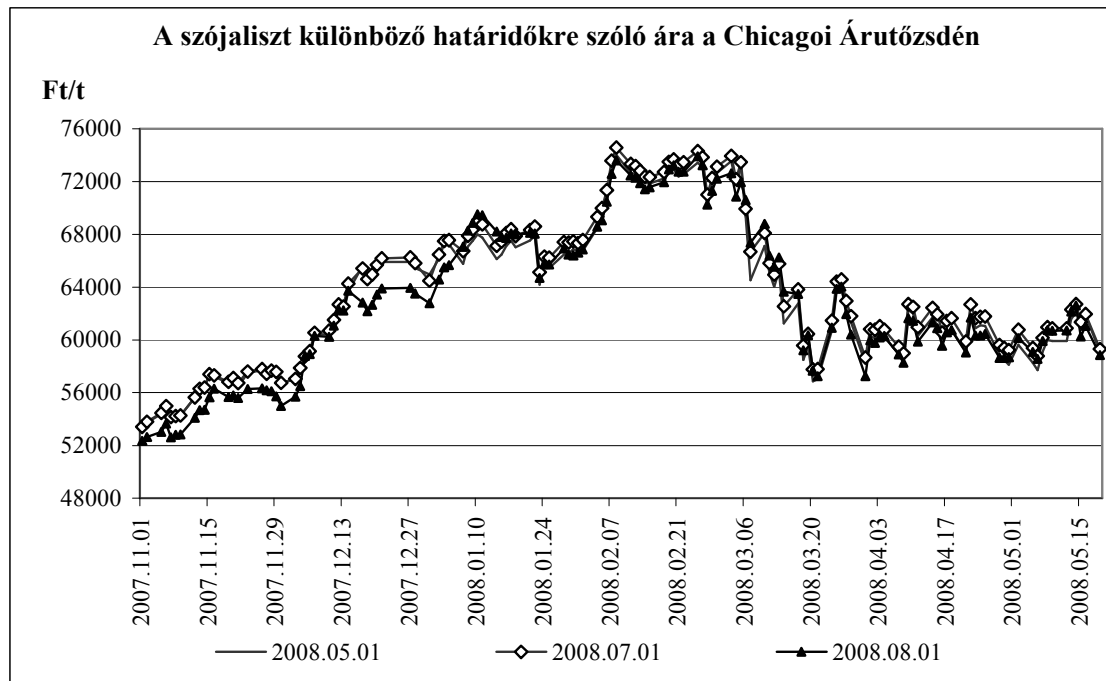
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

2. ábra

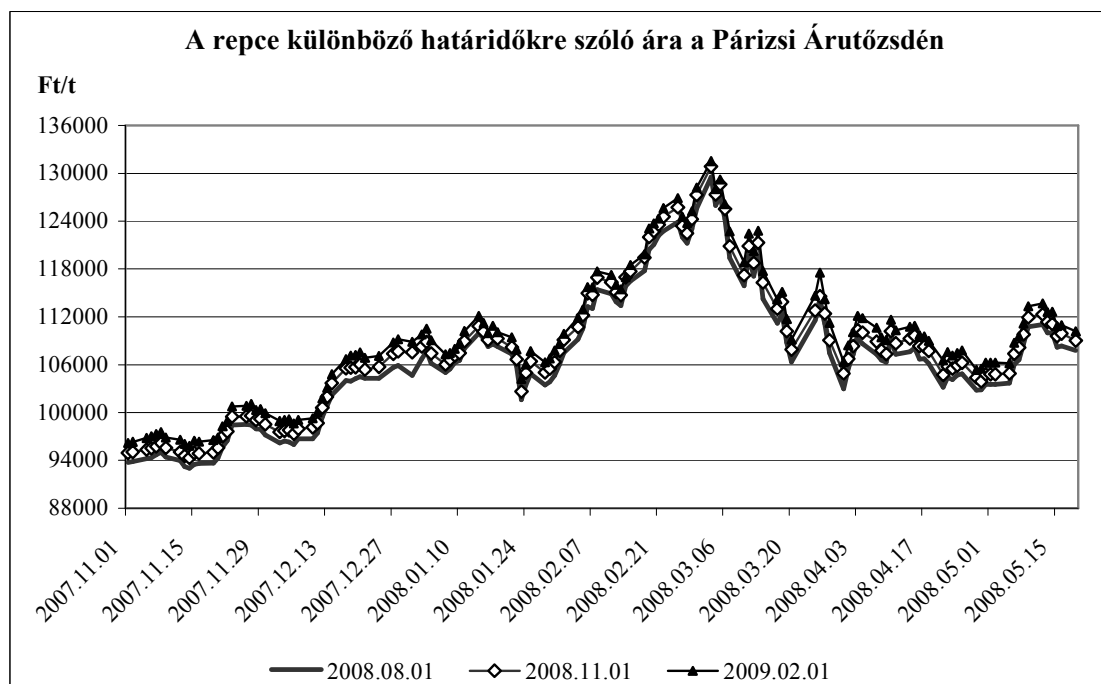
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

3. ábra

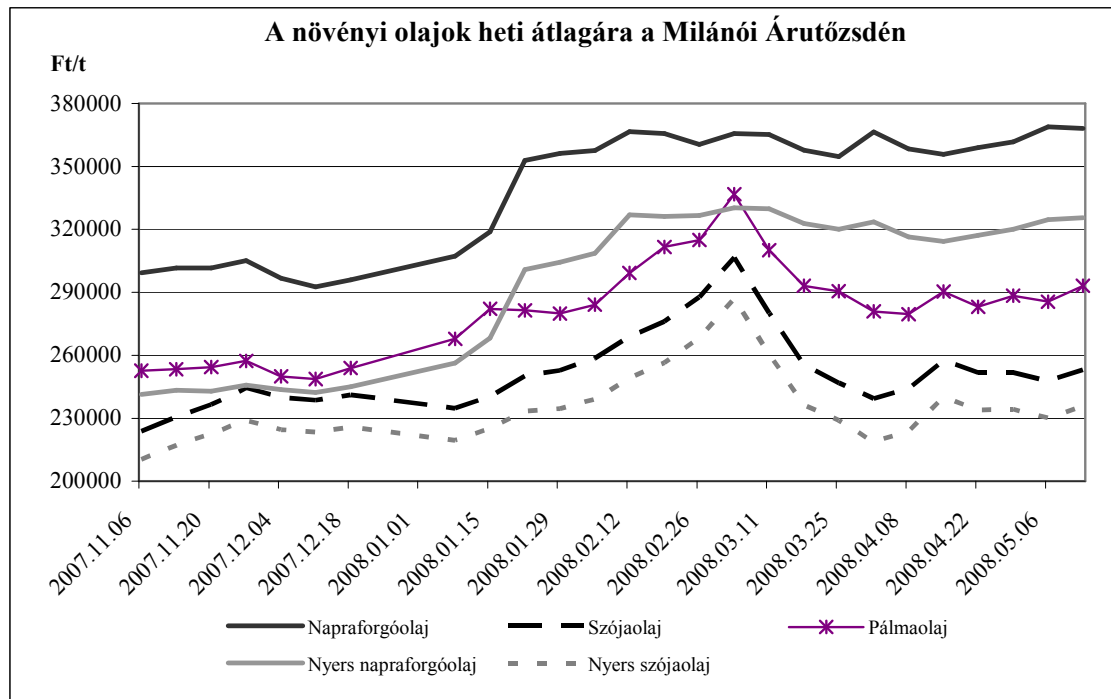
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

4. ábra

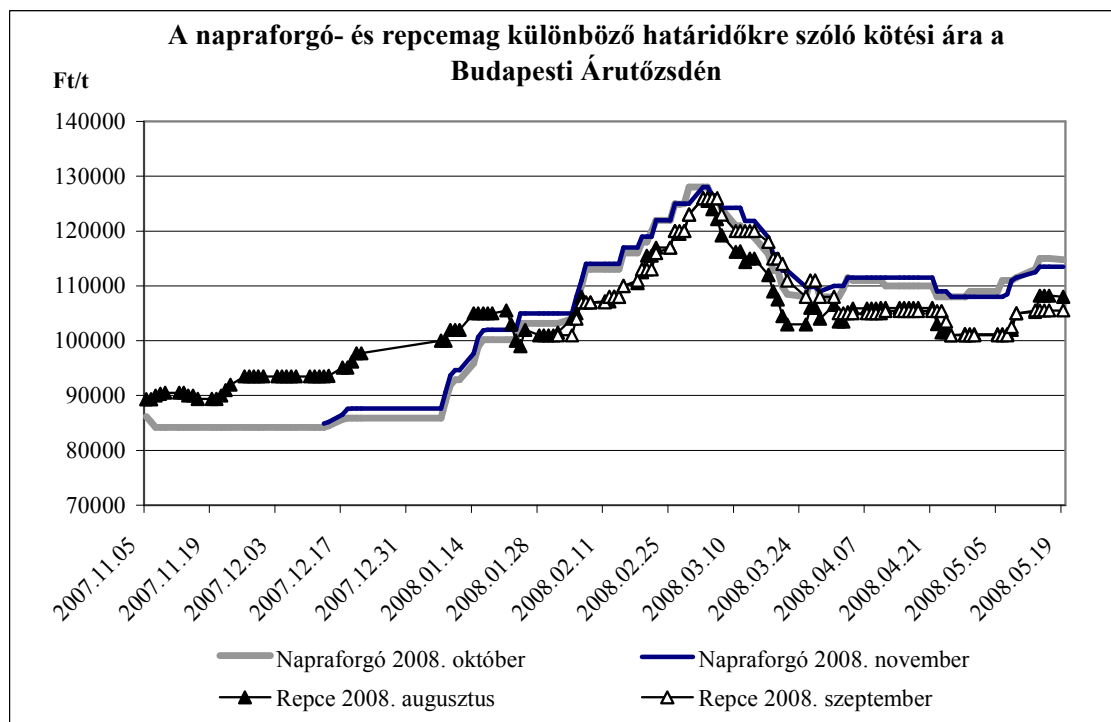
Forrás: MATIF határidős gabonapiac - napi statisztika

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano - heti statisztika

6. ábra

Forrás: BÁT határidős gabonapiac - napi statisztika

1. táblázat

A FONTOSABB HAZAI OLAJOSMAGVAK TERMELŐI, A BELŐLÜK KÉSZÜLT TERMÉKEK FELDOLGOZÓI ÉRTÉKESÍTÉSI ÁTLAGÁRA

Megnevezés		2007. május	2008. április	2008. május*	2008. május / 2007. május	2008. május / 2008. április
Ipari Napraforgómag	tonna	30 659	9 016	1 175	3,8	13,0
	Ft/t	59 891	109 893	108 015	180,4	98,3
Repcemag	tonna	12 670	-	-	-	-
	Ft/t	63 414	-	-	-	-
Finomított napraforgóolaj	tonna	10 084	6 714	3 712	36,8	55,3
	Ft/t	199 525	380 600	392 710	196,8	103,2
Napraforgódara	tonna	17 029	18 182	3 825	22,5	21,0
	Ft/t	22 371	50 800	49 706	222,2	97,8

Forrás: AKI

* Előzetes adat

2. táblázat

A NYERS NÖVÉNYOLAJOK ÁRA*

Ország		Hollandia	Németország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2008.04.18	293 335	-	314 220	-	299 839
	2008.05.02	312 479	-	319 980	-	333 303
	2008.05.16	-	-	325 573	-	-
Repcelaj	2008.04.18	243 600	241 063	-	-	-
	2008.05.02	233 662	231 128	-	-	-
	2008.05.16	243 667	242 424	-	-	-
Szójaolaj	2008.04.18	247 153	243 600	239 916	216 047	-
	2008.05.02	226 820	221 751	234 147	208 166	-
	2008.05.16	235 213	234 965	235 587	220 816	-

Forrás: AKI, ZMP, BM, CBOT, DARSS

* Fontosabb exportőr és importőr államok

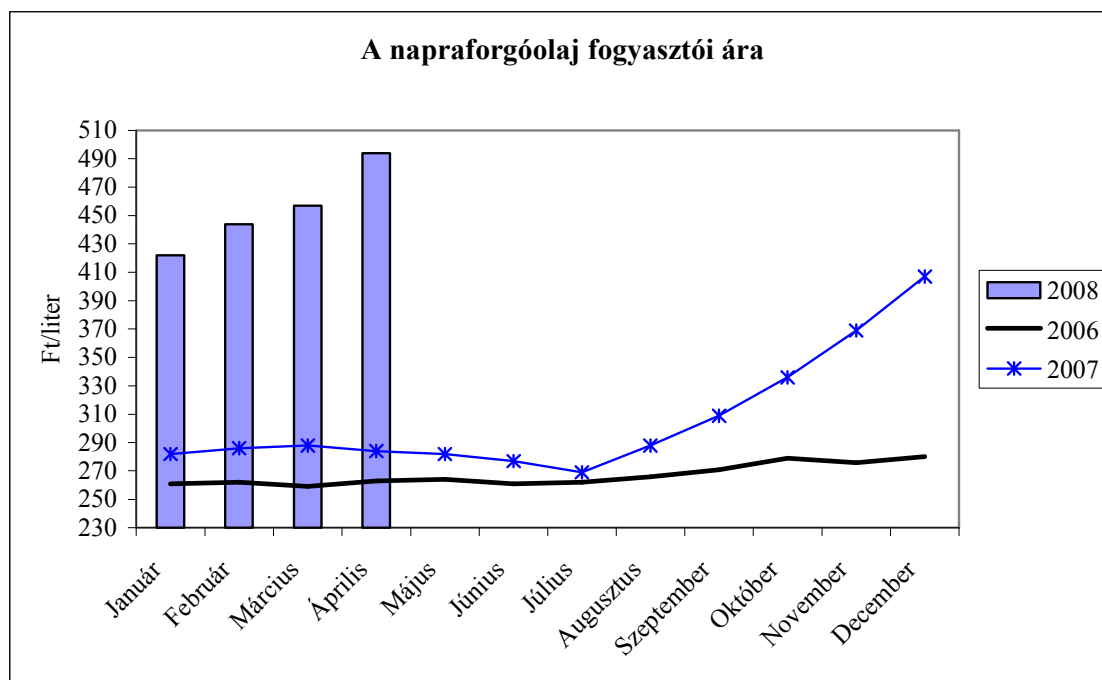
EURÓPAI OLAJNÖVÉNY- ÉS DARAÁRAK

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2008.04.18	-	146 744	-	117 575	-
	2008.05.02	-	144 455	-	114 178	104 370
	2008.05.16	-	142 147	-	113 491	-
<i>Napraforgódara</i>	2008.04.18	54 226	54 886	-	50 570	52 322
	2008.05.02	50 458	-	-	50 188	51 789
	2008.05.16	49 330	49 728	-	49 886	54 879
<i>Repcemag</i>	2008.04.18	116 218	113 426	107 527	109 990	-
	2008.05.02	113 030	107 834	105 191	105 395	-
	2008.05.16	109 153	110 148	103 873	104 761	-
<i>Repcedara</i>	2008.04.18	52 780	59 200	53 604	48 042	-
	2008.05.02	51 700	-	51 953	47 679	-
	2008.05.16	57 187	59 756	57 868	47 392	-

Forrás: AKI, ZMP, BLPW, DARSS

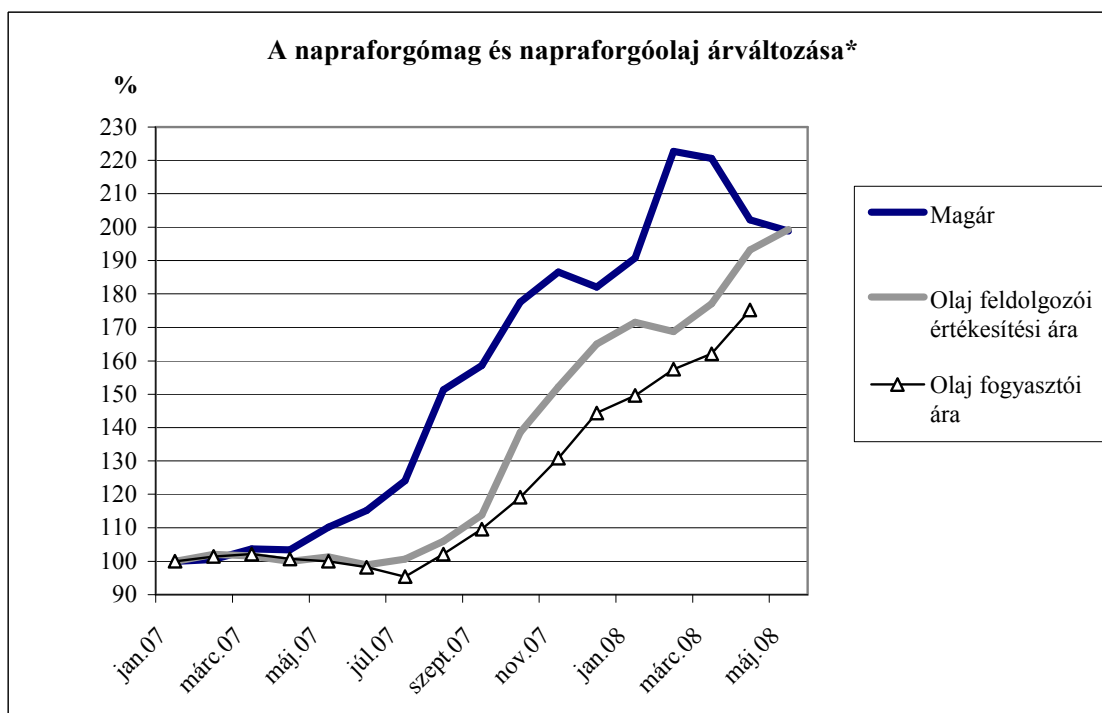
* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

7. ábra

Forrás: KSH

8. ábra

Forrás: AKI, KSH
 *2007 január: 100%

A világ etanol-termelése és jövőbeni kilátásai

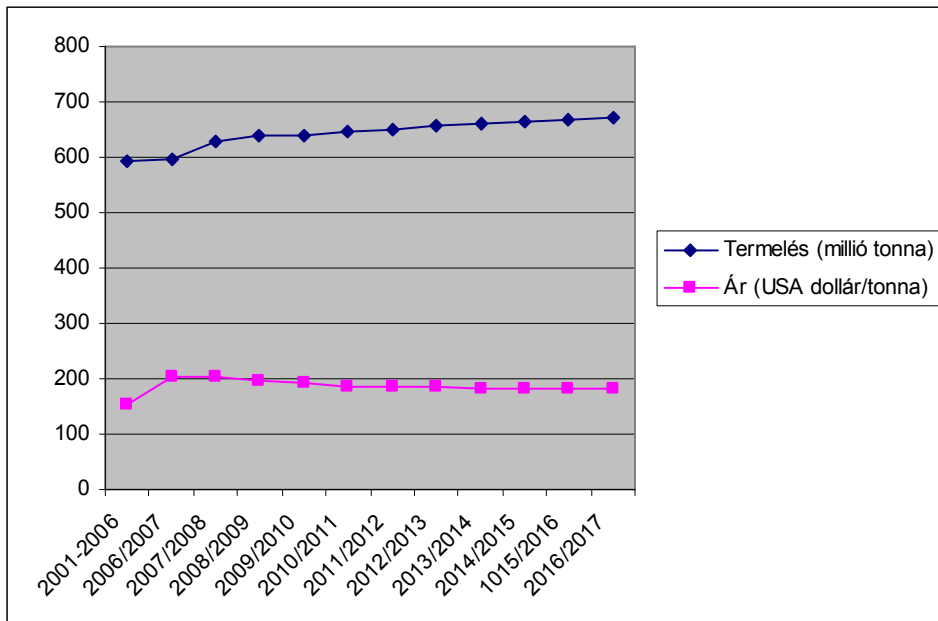
A világ etanol-termelése 2007-ben 62 millió m³ volt, 2008-ban várhatóan meghaladja a 70 millió m³-t. (Az elmúlt öt évet figyelembe véve a világ bioetanol-termelése megkétszereződött.) Szakértők véleménye szerint 2008-ban a termelésbővülés lelassul, mivel a bioetanol-termelés növekedésének üteme 2006-ban és 2007-ben minden eddigi mértéket felülmúlt.

A legnagyobb gabonatermelő országokban támogatják, vagy tervezik a bioetanol-gyártás támogatását, ezért várható, hogy ezek az országok a jövőben kevesebbet exportálnak, vagy csökkentik a rendelkezésre álló gabonakészletüket.

Az OECD becslése szerint a világ a 2007/08-ban 628,3 millió tonna búzát és 1045,5 millió tonna nagyszemű gabonát termelt, 2008/09-ben pedig várhatóan a búza terméseredménye 640,3 millió tonna, a nagyszemű gabonáé pedig 1081,9 millió tonna lehet. A 2007/08-as gazdasági évben a világon megtermelt teljes gabonamennyiségnek kevesebb, mint 5%-a bioetanolként, 36%-a takarmányként, 60%-a pedig élelmiszerként vagy vetőmagként került hasznosításra.

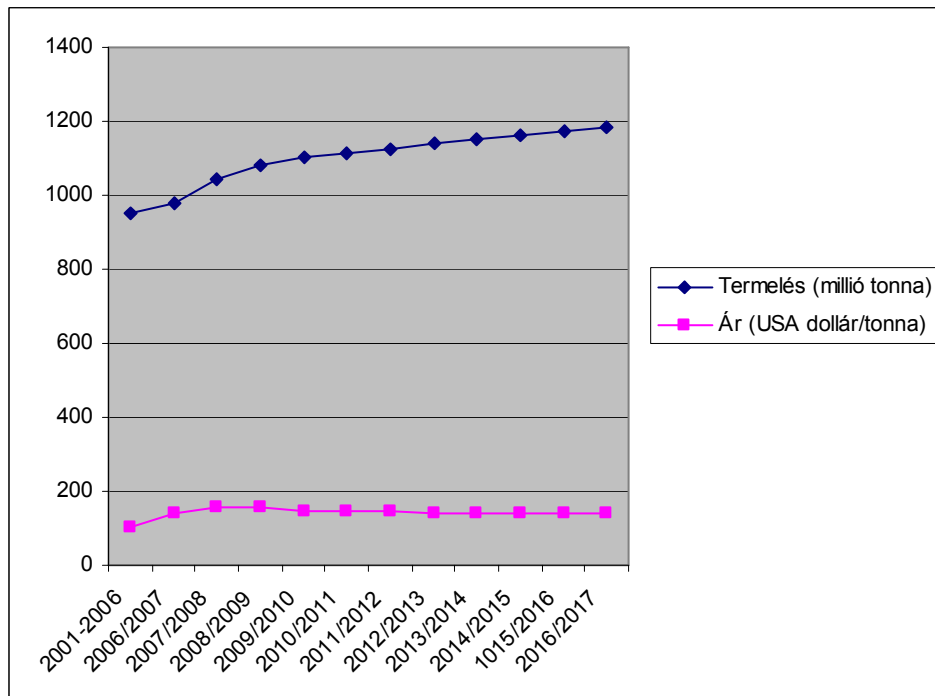
Az etanolcélú nagyszemű gabona felhasználásának növekedése azt eredményezheti, hogy az elkövetkező években jelentősen bővülni fog a biohajtóanyag-termelés alapjául szolgáló növények vetésterülete. A FAO becslései szerint jelenleg 1,5 milliárd hektár terület kerül ilyen módon hasznosításra, az elkövetkező 10-15 évben pedig a szakértők véleménye szerint további 100 millió hektár művelésbe vonása várható. A vetésterület bővítése többféleképpen történhet: más növények rovására (pl Ausztrália, Kanada és az USA), vagy a pihentetett területeken (EU), illetve az eddig még művelésbe nem vont területeken. Ez utóbbi eset főleg a Közép-, és Latin-Amerika országaira lesz jellemző. A területnövelés következtében a megtermelt mennyiség várhatóan nőni fog, ami a jelenlegi magas búza és nagyszemű gabona árakat lefelé mozdíthatja el, de középtávon az OECD becslései szerint az árak a jelenleginél magasabb szinten maradnak. Az előrejelzések szerint a búzatermelés a legnagyobb termelőknél, az EU-ban, USA-ban, Kínában és Indiában koncentrálódik. Az OECD becslése a hozamok növekedésével is számol, 2016-ra a világ teljes termelése búzából eléri a 673 millió tonnát, nagyszemű gabonából az 1,2 millió tonnát. A gabonaalapú bioetanol mennyisége pedig 80-110 millió m³ között alakul.

A világ búzatermelése és az árak várható alakulása az OECD előrejelzése szerint

Forrás OECD

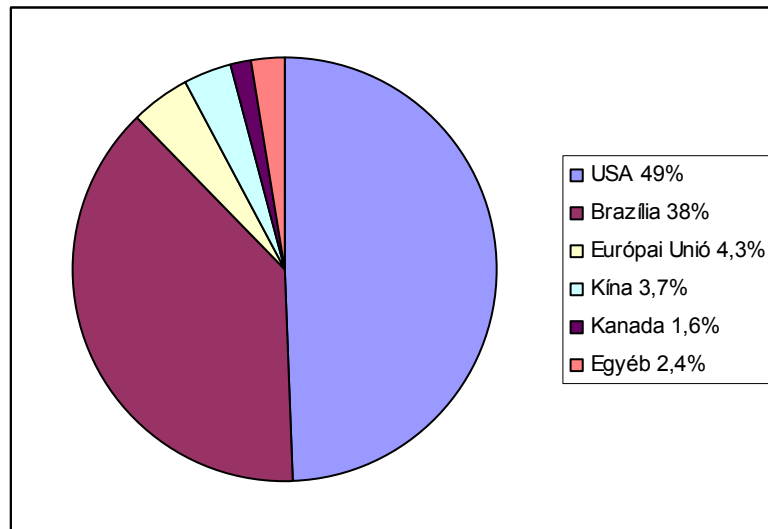
A világ nagyszemű gabonatermelésének és árainak várható alakulása az OECD előrejelzése szerint

Forrás: OECD

A gabonaalapú bioetanol előállítás mellett a cukornádalapú termelésnek is nagy a jelentősége. Brazília már 2007-ben 20 millió m³ bioetanol termelt, ez a mennyiség 2020-ra elérheti a 100 millió m³-t is.

A világ etanoltermelésének megoszlása 2007-ben

Forrás: Renewable Fuel Association

USA az elkövetkező években is jelentősen növeli a kukoricára alapozott etanoltermelését. A 2008. márciusi jelentések alapján idén mégis csak 34,8 millió hektáron vetettek az USA-ban kukoricát, mely 2007-hez képest 8%-os területcsökkenést jelent. Szakértők ezt azzal indokolják, hogy kiéleződött a termőföldért való verseny más növényekkel (szójabab) szemben. A 2007/08-as gazdasági évben a szűkös szójabab készletek és a 2007-es viszonylag kisebb vetésterület emelte a szójabab árát, s ez arra ösztönözte a termelőket 2008-ban, hogy inkább a szójabab vetésterületét növeljék. Az ország 2007-ben a megtermelt kukorica 23%-ból állított elő etanolt. 2008-ban várhatóan 25 millió tonnára bővül a termelés, ami az export csökkentésével lehetséges. A belső fogyasztás fedezésére az USA brazil importtal egészíti ki a belföldön előállított etanol mennyiségét.

Kína etanol-termelése is folyamatosan nő, 2016-ra várhatóan eléri a 3,8 milliárd litert (2006: 1,5 milliárd liter). A termelés itt is elsősorban kukoricára alapozott, de más növényeket is bevontak az alapanyag-termelésbe. A kukorica etanolcélú felhasználása a 2006-os 3,5 millió tonnáról várhatóan 2016-ra 9 millió tonnára nő.

Európa bioetanol-termelése két egymást követő évben, 2005-ben és 2006-ban 70%-kal nőtt, 2007-ben a termelésbővülés üteme már lelassult. Az EU-ban a termelt 1,77 milliárd liter az előző évhez képest mindössze csak 11,2 % termelésbővülést jelentett. Ennek oka a történelmi csúcstól döntő gabonaár, és a harmadik országokból érkező olcsó import-etanol. A termelés erőteljesen nőtt Franciaországban, mintegy 578 millió literre, vagyis az előző évhez képest majdnem megduplázódott (+97%). Jelenleg 13 tagállam állít elő bioetanolt az EU-ban, 2007-ben először került a termelők sorába az Egyesült Királyság (20 millió tonna) és Szlovákia (30 millió liter). A 13 tagállamból 7 viszont csökkentette etanol termelését, elsősorban Svédország, ahol a termelés a felére, 70 millió literre esett vissza, Finnország pedig egyáltalán nem termel bioetanolt. Szakértők ezt azzal magyarázzák, hogy 2007-ben az alapanyag ára (gabona, nagyszemű gabona) olyan mértékben emelkedett, hogy az már veszélyeztette a termelés jövedelmezőségét, ezért számos ország átmenetileg szüneteltette termelését, vagy az új üzemek beindítását késleltette.

2007-ben az EU bioetanol fogyasztása 2,7 milliárd liter volt, ezzel az EU importja rekordot döntött, és csaknem 1 milliárd litert tett ki (37%). Az import elsősorban

Brazíliából érkezett, és legnagyobb mennyiségben Svédországban, Nagy-Britanniában és Hollandiában került felhasználásra. Kisebb mennyiségben Dániába és Németországba is érkezett brazil etanol.

Az Európai Unió országainak bioetanol-termelése

	millió liter			
	2004	2005	2006	2007
Franciaország	101	144	293	578
Németország	25	165	431	394
Spanyolország	254	303	396	348
Lengyelország	48	64	161	155
Svédország	71	153	140	70
Olaszország		8	78	60
Cseh Köztársaság			15	33
Szlovákia				30
Magyarország		35	34	30
Hollandia	14	8	15	14
Litvánia		8	18	20
Egyesült Királyság				20
Lettország	12	12	12	18
Finnország	3	13		

Forrás: European Bioetanol Association

Bibliográfia:

- OECD-FAO Agricultural Outlook 2007-2016
- Gloria Gaupman: 2007: Increased production and high imports. European Bioetanol fuel Association 2008 április 7
- Zur Wirtschafts- und Agrarpolitik: Erzeugung von Nahrungsmitteln und von Bioenergie – ein Widerspruch? Alfred C. Toepfer International GMBH